

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egy évre	10 k.
Hegyedévre	4 -
Helyben házhoz hordva:	
Egy évre	20 kor.
Hegyedévre	5 -
Postán szállítva:	
Egy évre	24 kor.
Hegyedévre	6 -
Egyes szám ára 8 fillér.	

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XII. évfolyam 90. szám.

Nagyvárad

Szerda, 1916 április 19.

Megindult az új olasz offenzíva.

Olasz hadszíntér. Budapest, április 18. (Hivatalos.) A tenger-
menti harcvezetésben az olaszok tegnap élénkebb tevékenységet fejtettek ki.
Trieszt felett két ellenséges repülő jelent meg, akik bombavetéssel a pol-
gári lakosság köréből 2 egyént megöltek, ötöt megsebesítettek. Repülő
járműveink az ellenséges repülőgépeket **Grádóig üzték** s ott eredmé-
nyesen **bombákat dobtak** egy olasz torpedónaszádra. A Doberdó-fensík
déli szakaszán és a görzi hídfőnél tüzérségi harcok fejlődtek ki. Zago-
ránál csapataink ma reggel az ellenségek támadását, nagy veszteséget
okozva az olaszoknak, visszaverték.

A tolmeini hídfő késő éjszakáig élénk tüzérségi tűz alatt állott.
A karinthiai és tiroli harcvezetésben a tüzérségi harc változatlan hevessé-
ggel tovább tartott. Leghevesebb volt a Col di Lanán, ahol az ellenség
tüzelése estére **pergőtűzzé fokozódott**. Éjfél után az olaszok itt **általános**
támadásba mentek át. A támadást visszavertük. Később az ellenség a
Col di Lana nyugati csucsát több ponton felrobbantotta és a teljesen
szétrombolt hadállásba benyomult. A harc ott még folyik. A Sugana-
völgyben, ahol az olaszok az utóbbi időben előőrseinket ismételt táma-
dásokkal zavarták, az ellenséget ellentámadásunk előretolt állásaiból visz-
szavetette. Itt 11 olasz tisztet s 600 sebesületlen katonát fogtunk el és 4
gépfegyvert zsákmányoltunk.

Orosz és délkeleti hadszíntér. Budapest, április 18. (Hivatalos.)
Nincs nevezetesebb esemény. *Hófer.*

Görögország döntése és az antant.

Budapest, április 18. (Saját tudósítónktól.) Athénből jelentik: **Az**
Athenai című lap szerint a Delfin nevű görög buvárhajóra francia
torpedóuzó kétszer rálőtt, de nem találta. A francia parancsnok
azzal védekezik, mert német buvárhajónak nézte.

Athénből jelentik: **A hét végén koronatanács lesz, amelyen**
részt vesznek a kormány tagjai, a két ház elnöke, a miniszterek és a
törzstisztek. Azt hiszik, hogy e koronatanács végső döntést hoz
Görögország elhatározásában. Feltűnő, hogy Venizeloszt és híveit
nem hívták meg a koronatanácsra.

Athénből jelentik: **A Nea Hellász jelenti, hogy görög csapatok**
elindultak Macedónia kiűritése céljából. A szerb csapatok szállítását
Szalonikibe megkezdik, s 22 tengeri állomás biztosítja az átszállítás
zavartalanágát a német buvárhajók ellen. Ez állomásokat az antant
állította fel.

Hozassuk haza elesett hőseinket!

Kedvezményes fuvardíj mellett esz-
közli, a szükséges engedélyeket és
okmányokat jutányosan megszerzi.

Hazai föld

harcúterén elesett hősök exhumálási és hazaszál-
litási vállalat Budapest VIII. Rákóczi ut 23.
I. emelet 16. Előnyös költségvetés díjmentesen.

Bővebb felvilágosítást ad Csillag gyógyszerár Nagyvárad, Zöldfa-utca. Telefon 552.

A franciák visszavonultak a görög határról.

Athén, április 18. A Nea Alitea jelenti
a görög határról: Ghevgheli és Dorian körül
heves tüzérségi harc folyik a határmenti
francia állások ellen, amely több nap óta
változatlan erővel tart csaknem szünet nél-
kül. A franciák megkísérelték a legutóbbi
harcok folyamán kiűritett állásaik visszafog-
lalását, azonban az összes erre irányuló ki-
sérleteik meghiúsultak. A franciák kényte-
lenek voltak a Vardar balpartján eltolgalt
és erősen kiépített állásaikat az ellenséges
tüzérség erős akciója következtében feladni
és a front szakaszának egész hosszában a
határtól való több mint öt kilométernyire
visszavonulni. A Potaros körüli állások bir-
tokáért a német és bolgár gyalogság külö-
nösen heves harcokat folytatott a franciák-
kal és végre is sikerült a franciákat itt is a
község mögé visszavetni. Ezekben a har-
cokban a bolgár lovasság is résztvett.

300.000 új angol katona.

Budapest, április 18. (Saját tudósítónk-
tól.) Hágából jelentik: Az angol belügy-
miniszter kijelenti, hogy a front szolgálát
céljaira megindított akció sikerre vezetett.
A nőtelenek és munició munkások kieme-
lése folytán 300.000 ember szabadult fel a
harcúterén szolgálatra.

Villa halála és a béke az Unióval.

Budapest, április 18. (Saját tudósítónk-
tól.) Washingtonból jelentik: Villa tábor-
nok holttestét Caranza unokaöccse meg-
találta. A felkelő vezér amputálás áldozata
lett. Mértékadó amerikai személyek jelen-
tik, ha Villa halála bizonyossá válik, az
amerikai csapatokat visszavonják. Caranza
csapatai Parralban megtámadták Villa tá-
bornok csapatait. A felkelő csapatoknak
Diaz Félix állt az élére s komoly ellent-
állást tanusít.

A közönség Bihari Ákos mellett.

Elégtétel a szabadkőműves sajtó durva támadásával szemben.

Bihari Ákos, az ideális lelkű, finom gondolkodású művész, az ország egyik legjobb klasszikus drámai színésze, „evangéliumi színjátékot” írt. Jézus nyilvános működésének három esztendejét vitte színre, szorosán ragaszkodva az evangéliumokhoz. Nagyhétre tűzte ki előadásra az igazgatóság, amikor a nagyheti hangulatba különlegesen beillik az ilyen evangéliumi tárgy szindarab. A mű irodalmilag is érdemes alkotás, azonfelül is, hogy a hol csak lehetséges szóról-szóra a legfonságesebb könyv: az evangélium igéjét veszi át. A drámai, a művészi megoldás is elsősorú. Azt kellett volna tehát várni, hogy egy közbeesülésben álló művésznek ezt az értékes munkáját mindenki szeretettel fogja fogadni.

Igy is fogadta minden jóérezési ember. A ki csak látta a darabot, ha elfogulatlan és igaz ember, teljes elismeréssel adózik Bihari Ákosnak nemes munkájáért. Az elfogulatlan kritika is elismeréssel fogadta a darabot. De —

De hát van szabadkőműves sajtó is. Annak pedig sehogy sem izlik az a tiszta, fonságos hangulat, a mely a Jézusról írt szindarabról szerteárad.

Vasárnap — tehát még az előadás előtt — egyik efféle sajtóorganum durván nekiment Biharinak is, szindarabjának is. Előre igyekezett hangulatot csinálni a darab ellen, mely Jézus fonságos szavait meri megszólaltatni. Hétfőn este a másik szabadkőműves nyomtatvány támadt neki, olyan kvafikálhatlan durvasággal támadta mind a kettőt. Miért? Az evangélium szavait vitte színpadra. Ez elég arra, hogy egy kitűnő művész, egy közbeesülésnek örvendő uriember kitűnően sikerült művét, vele együtt őt magát is ledorongolják.

Tegnap az egyik nyomtatvány még rá is duplázott a fekete gyűlölet sugallta durvaságra. Kritikát íratott aláírott névvel, egy alkalmi kritikussá előléptetett keresztény munkatársával, (ezt a leszereplést sem fogja tőle irigyelni senki) persze ebben is folytatja Bihari és műve ócsárlását, aztán a nem keresztény munkatárs visszavonulót fúj vasárnapi támadásából. Megállapítja, hogy Bihari nem szerzője a darabnak, mert az evangéliumot vette át, tehát a „színpadi szerzőre vonatkozó megállapítások elesnek.” „Bizonyos értékességet nem lehet megtagadni tőle.”

Ez úgy hangzik, mint valami visszazívás. De hát akkor mi alapja volt a vasárnapi támadásnak? A gyűlölet, semmi

más. Megtámadtak egy szindarabot, még mielőtt látták volna, mikor még azt sem tudták, ki a voltaképpeni szerző. Vagy talán nagyon is jól tudták. A támadás, a tajtékzó düh az evangéliumnak szólt.

Nem szoktunk más lapok kritikáival foglalkozni, akármit írálunk össze egyéni ízlésük szerint; most azonban az egész jóízű közönség felháborodása volt a visszhang az igaztalan kirohanásokra. A közönség osztatlan szeretettel tüntet Bihari Ákos mellett, tömegesen látogatja a színházat és olyan sikerre viszi Bihari darabját, amelyet nemes gondolkodása, szép munkája valóban megérdemel. Ez a siker mindennél méltóbb válasz a fekete gyűlölet sugallta támadásokra.

A Kath. Népszövetség tagjai mozdultak meg elsősorban. Tegnap szinte ostromolták a Népszövetségi Hitelszövetkezetet, ahol a népszövetségi tagok részére kedvezményes jegyeket kiadják. Nemesak tegnapi váltottak jegyeket, hanem a mai és holnapi előadásokra is számos előjegyzés történt. A szabadkőműves akna csak füstölt, csavarta illatával az orrot, aztán — visszafelé pukant el.

A Népszövetségi Hitelszövetkezetben ma és holnap is d. e. 10—12 ig és d. u. 3—6-ig állandóan kaphatók 30 százalékos kedvezményes jegyek az összes helyekre.

Ebben az ügyben vettük a következő sorokat:

„Isten országa” és „Grün Lili.”

Bátor vagyok néhány gondolatot fűzni a napokban lefolyt színházi eseményekhez, nem irodalmi, hanem nevelői szempontból. Megvallom, nem vagyok állandó látogatója a társadalmat nevelő és művelő intézetnek. Egy-egy dráma, vagy opera, egy két népszínmű az, ami szerény néptanítói fizetésemből telik. Csupán egy alkalommal néztem meg egy — a pesti és helybeli irodalmi fórumok egyrésze által agyonmagasztalt — szindarabot, de megjártam, mert az nem volt egyéb, mint a bűn fényesen kivilágítva és kiszínezve. Pirulva hagytam ott azt a sok ártatlan leányt és asszonyt, akik talán másnap, vagy harmadnap megint ott voltak, mert a remek mű csaknem egy héttig volt soron.

Most azonban a helybeli irodalmi fórumok egynemelyike már bemutató előtt igyekeznek agyonbunkózni egy színművet; címe szép: „Isten országa.” Vajjon miért teszik ezt? Nézzük meg a darabot, hiszen ugyanis nyakig vagyunk a földi országok bajjaival.

Már a nézőtérén meglepődtem. Azok voltak ott, akik hivatottnak érzik magukat Isten országába. S ekkor önkéntelen végig száguld a lelkem a földi ország színterén és látom azt a sok szerencsétlent, kik a rossz bakkancs miatt elpusztultak, vagy nyomorékká lettek, míg mások néhány hónapot ültek s aztán éltek világukat. Látom az inaséget, éhséget egyfelől, míg másfelől szénanedvesítésből, marhasózásból és itatásból, rossz posztóból stb. stb. százazretet harácsolnak. Látom a börgyárosok millióit, pedig csak egyik hazai börgyárnak 1915. év végén 4 és fél millió értékű bõrrel több készlet maradt, mint 1914. év végén és mégis hány gyermek pusztul el a lábbelihány miatt! Látom ama nõt, ki szerencsétlen társa itélése alatt zsurozik, míg egy másik szivszorongva rohan egyik helyről a másikra, hogy beteg gyermekének tejet kerítsen. És látom ama nõket, kik a kávéházban cigareta mellett flörtölnek, míg egy másiknak talán éppen akkor vitték ki az értesítést, hogy ura el-esett, vagy súlyos sebesült és a nõ sir-zokog, de tovább kapál vagy ás . . . Hol lesz a nagy kiegyenlítõdés? . . . Csakis Isten országában.

No de megkezdõdött az előadás. Gyönyörű képek, magyaros nyelvezet, kedves zene. A hatalmas igazságok szinte megdöbentik az embert. És hiszem, hogy egyik-másik igazságnál még a bíráló uraknak is eléllt a lélegzete.

De hát mi köze mindehhez Grün Lilinek? Van köze, mert egyik elfogulatlan bíráló kénytelen volt hozzá fordulni, hogy bírálata felekezeti színezetű ne legyen. Ezért emelte fel „Grün Lili” t „Isten országa” mellé, vagy „Isten országát” szállította le „Grün Lili” mellé. Egyet azonban ne hagyjanak felelet nélkül! Ha ugyanis legalább havonként egy-két ilyen irányu mű kerülne színre, volna e annak társadalmi nevelő hatása? Vagy talán itt az a cél, ami volt egykor a jeruzsálemi csöcselék előtt t. i. nem nézik jó e nem e, hanem az a fő, hogy „feszíttessék meg?”

Néptanító.

Az alkalmatlanok sorozása.

Tegnap számunkban közöltük a fővárosi előjáróságnak a 19—50 éves alkalmatlanok összeírásáról és bemutató szemléjéről szóló hírladményt. A hivatalos lap tegnapi rendeletét, hozza a honvédelmi miniszter rendeletét, amely országosan megállapítja az alkalmatlanoknak talált népfelkelésre kötelezettek újabb összeírásának és bemutató szemléjének idejét. A rendelet szerint az összeírás május 3 ikáig befejezendő. A népfelkelési bemutató pótsemlék az 1897—1878. évben született egyénekre nézve 1916 május 16-tól legfeljebb június 24-ig, az 1877—1866 évi születésű egyénekre nézve 1916 augusztus 21-től legfeljebb szeptember 12 ig terjedő időben lesznek megtartva. A bevonulás ideje későbbben lesz megállapítva. Azok, akik eddig a szemléken nem jelentek meg, kötelesek az újabb bemutató szemléken megjelenni és ha alkalmasnak találtnak, azonnal bevonulni.

Szőlőgazdák figyelmébe!

**Egyedül a „PERONOSZPOR”
helyettesíti a rézgálicot.**

A „Peronoszpor” évek óta használják a szőlőgazdák. A „Peronoszpor” összetétele kitűnő eredményt mutatott föl. A legelőkelőbb szőlőbirtokosok ajánlják. Rengeteg elismerő levél és sürgöny bárkinek rendelkezésére állanak. Egy kiló „Peronoszpor” kell 100 liter vízhez. Egy kiló „Peronoszpor” ab Budapest 2 korona. Használati utasítással. 10 kilós próbacsomagot utánvét mellett szállít:

Viszontelárusítóknak engedmény!

a „PERONOSZPOR” Vezérképviselő Budapest, VII. Damjanich-u. 30.

A németek névsorral felelnek a franciáknak

Berlin, április 17. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér. Tüzérségünk az angol állásokat Saint Eloi környékén bőséges tűz alá vette. Az egyik általunk megszállt robbantási tölcésér ellen intézett gyengébb kézigránát támadást éjjel könnyű szerrel visszavertük.

A labassei csatorna mindkét oldalán és Loostól északkeletre időnkint élénkebb kézigránátharc fejlődött Neuville környékén és Beuvraignen *sikerrel robbantottunk fel több aknát.* A Maas mindkét oldalán levő harcterületen igen heves tüzérségi harcok zajlanak le. A folyótól jobbra alsó-szász csapatok rohammal foglalták el a franciák állásait, a Houdromont majortól 700 méternyire délre kőbánya mellett és a Thiaumont majortól északnyugatra levő hegycsúcson van. Sebesületlen foglyokban 42 tiszt köztük 3 törzstiszt és 1646 főnyi legénység, továbbá 50 sebesült katona jutott kezünkre. Mindezek neveit ép úgy nyilvánosságra fogja hozni a *Gazette des Ardennes*, mintahogy közé fog tétetni a háboruban elfogott összes franciák így a Maas területén lefolyt harcokban február 21 óta elfogott **711 tiszt és 38155 főnyi legénység neve is.** Erre a megjegyzésünkre az a félhivatalos francia kísérlet szolgáltatott okot, hogy adatainkat kétségbe vonják. Az ellenség támadási kísérleteit a Caillette erdőnél és az erdőben részben már akkor, midőn a támadásra készen álltak, részben, midőn támadásra indultak, megbiúsítottuk. A Voivre sik-ságán, valamint Verduntól délkeletre emelkedő magaslatokon levő állásaink ellen Saint Mihiel környékéig rendkívül tevékeny volt a francia tüzérség.

Gorbunovkánál hiába támad az orosz.

Keleti hadszíntér. A Dünaburgi hídfőben ma reggel a Garbunovkától délre levő állásaink előtt keskeny arcvonalon intézett támadások az ellenség nagy veszteségei mellett omlottak össze.

Balkán hadszíntér. Lényeges esemény nem történt.

(Min. eln. sajtóosztály.)

A buvárhajók Szaloniki előtt.

Bern, április 18. Athénből jelentik, hogy Guillemin athéni francia követ azért tett lépéseket a görög kormánynál, hogy engedjék meg a hus, tej és faszállítmányoknak Epiruson át való küldését Szalonikiba. Cserébe a francia kormány felkínálta, hogy megengedi Svájcban keresztül a görög borok szállítását Franciaországba. Ezt a lépést az tette szükségessé, hogy a magyar osztrák és német buvárhajók földközi tengeri akciója az utóbbi időben ugyyszólván lehetetlenné tette a szalonikii csapatok ellátását.

Bolgár összpontosítás a román határon.

Bern, április 18. A Hestia információja szerint a román határon negyven bolgár ezredet összpontosítottak.

Hindenburg támadásra készül Riga ellen.

Bern, április 19. Stockholmból írják, hogy az aznap odaérkezett rigai Jauncis Wardo című lap a rigai rendőrfőnök utasításait közli, melyek szerint a város polgárainak meg kell mindent tenniük a város esetleges kiürítésére. Biztosra veszik, hogy a várost messzehordó ágyúkkal fogja Hindenburg lövetni.

A német buvárhajók elpusztították az angol hajók felét.

Amsterdam, április 18. A Times jelenti, hogy március 23-ika óta az elsüllyesztett hajók számaránya 32 százalékról 51 százalékra emelkedett, tehát egy harmadról a hajók felére.

Angol kormányválság készül.

Budapest, április 17. (Saját tud.) A *Tagblatt* londoni jelentése szerint ha a védkötelezettség megbukik, kormányválságra vezethet, mert vagy a konzervatív párt hagyja cserben a kormányt, vagy a radikális miniszterek lépnek ki a kormányból. A védkötelezettség sorsa ezideig nem biztat sok reménynyel.

Románia a központi hatalmak felé hajlik.

Budapest, április 18. (Saját tudósítónktól.) Bukarestből jelentik: Az Actiunea írja, hogy a hivatalos orosz kormány nyilatkozat szerint Románia nem számíthat Oroszország részéről semmi előnyre. Románia minden kedvezményt az ellenségnek ad és élvezi Oroszország jóakarátát, amellyel ez minden kötelezettséget teljesített Romániávaal szemben. Bratianu németbarát politikájának köszönhetjük, hogy elvesztettük Oroszország jóindulatát.

Bukarestből jelentik: Románia külpolitikájának irányára nézve Bratianu miniszterelnök és a németbarát Marghiloman közt **megegyezés jött létre**, amely rövidesen jelentkezik Románia magatartásában. **A megegyezés a központi hatalmaknak kedvez.**

Treves olasz szociálista leleplezései.

Budapest, április 18. (Saj. tudósítónktól.) Luganóból jelentik: Az Avanti közli Treves szociálista képviselő beszédét, a melyben felelőltette Sonninót, hogy a szövetségesek legközelebbi tanácskozásán **a békefeltételeket formulázza.**

Marcesteni közbeszól: **A békefeltételek formulázása egyenlő a békekötéssel.**

Treves folytatja: **Az antant szahadságvédelme szószátyárkodás.**

Az Englisch Rem szerint Sonnino 1915 ápril 27-én Angliával szerződést kötött, s e szerint **Anglia Olaszországnak engedte át Görzöt, Triesztet, Fiumét, Dalmáciát Spalatóig, Curzolat és Lessinát.** Bebizonyíthatólag az antant akkor tudna győzni és hadicéljait elérni, ha a háborút a végtelenig tudná huzni, ami képtelenség.

Románia és Bulgária közeledése.

Budapest, április 18. (Saját tudósítónktól.) Bukaresti jól értesült körök szerint Bulgária lépéseket tett Romániában, hogy a Timok-völgy román lakosait a várnégyszög bolgár lakosaival kicserélhesse. Ebből következtetik, hogy Bulgária az elfoglalt szerb területeket megtartja. (A budapesti cenzura miatt késett ez a hír.)

Kyprosz görög sziget megszállása.

Budapest, április 18. (Saját tudósítónktól.) Luganóból jelentik: Az antant csapatokat szállított partra Kyprosz szigetén. — Görögország tiltakozott.

Mi maradt

a nagy orosz hadseregből?

Budapest, április 18. (Saját tudósítónktól.) A Kölnische Zeitung jelenti: A Daily News tudósítója a Naroc-tó körüli csatáknál jelen volt. Az oroszok itt 100 kilométeres arcvonalon **400,000 embert vetettek harcba**, ebből 150.000 sebesült meg, 50,000 meghalt. Az oroszok a háborút hét és fél millió katonával kezdték meg, ebből alig van 75.000 emberük.

Felmentés egy sajtóperben.

— A megszorult atheista. —

Az a véleménye e sorok írójának, hogy a törvényszéki tárgyalások a legérdekesebb szociológiai tanulmányra adnak alkalmat és élesen mutatják a társadalomban küzdő és egyensúlyba jutni nem tudó erők mérkőzését s ezek velejáróit: a bűneseteket. Élesen vágott egy nagy részt a közigazgatási élet kárpitjába a tegnap véget ért törvényszéki tárgyalás, amely feltárta ennek az idejét túlélt rendszernek összevisszaságát s tarthatatlanságát.

De figyelemreméltó az egész érdekességekkel tarkított tárgyalásban az egyik tanu viselkedése, aki atheistának vallotta magát. Kiszakadva az emberiség évezredes kulturájából, szegényes és hiányos eszközeivel új világot igyekezett teremteni magának. Tegnap vallomása mutatja, mit tesz az, ha Istent és a keresztény erkölcsöt kivetni valaki az élet legfőbb szabályozói közül s üresen hagyja a legnagyobb igazság helyét üres és pusztá lelkében. Szánalomraméltó volt viselkedése, konoksága és szomorú elégtétele az Isten hívőknek, hogy az atheista által felajánlott esküt a törvényszék nem fogadta el.

Balás Elemér dr elnök mesteri kézzel vágta szét a tanu lelkének elhatározó indokait fedő burkokat, s megmutatta ingadozó vallomásának rejtett okait s azt az ürességet, amelyet egy atheista lelkében a legfőbb igazság az Isten eltávovása s az istenfélelem hagyott. Az oltárból csak rom lett, kietlen omladék, amelybe egy hajdan divatos, de ma megrokkant, megöregedett, elvénült, roskatag elmélet költözött be: az atheizmus. Lakó és lakás így egymásra találtak.

Tegnap folytatták és be is fejezték annak a sajtópernek tárgyalását, amelyet a polgármester felhatalmazására a királyi ügyészség indított Májemfeld Niedermann (Nógrádi) Gyula ellen rágalmozás miatt, amelyet Pásztor Bentalan városi aljegyzővel szemben elkövetett.

Márkus István

tanuról bejelenti Balás Elemér dr elnök, hogy a harctérre ment. Kihallgatják

Dajka Endre dr

rendőrkapitányt.

Elnök: Tud-e arról, kapitány ur, hogy Jauernik József tanut megfélemlítették?

Tanu: Nem tudok. Csak arról beszéltem a hírlapírókkal, hogy Jauernik fél vallani, s ezért nem tesz tanuvallomást. Ez az én véleményem volt.

— Miért félne?

— Azt mondta: az egyik tanu elhalt, a másik nem fog vallani kellőképp, ebből hivatalos kellemetlensége lehet.

Elnök: Jauernik beszélt itt valláserkölcsei dolgokról, melyekben eltérő a véleménye. Nem furcsa és különös ember benyomását tette önre? Nincs e zavar nála a felfogásban?

— Igen, excentrikus ember.

— Vádlottól kérdezte, miért írta ezt?

— Igen, erre ő azt felelte, hogy most bizták meg a rendőrbírói teendőkkel Pász-

tort, őt zaklatja, családját is, kénytelen felmelegíteni a dolgot.

Vádlott: Nem jutott volna eszembe írni róla, de gyerekeket 5 koronára ítélte utcai esetért, levélboríték csatolásával feljelentett az iparügyosztálynál iparnak engedély nélkül fűzése miatt. Ezt beszüntették.

Tanu: Téay, hogy Pásztor feljelentette Nógrádit az iparhatóságnál, az eljárás meg is indult.

Vádlott: Igaz-e az, tanu ur, hogy a nagyváradi rendőrség kebelében olyan állapotok uralkodnak, hogy ha valaki igazat mond, fegyelmet kap?

Elnök: Erre nem köteles válaszolni.

Márkus István

tanu vallomását olvasták fel ezután, amelyet a város fegyelmi válaszmánnya előtt tett eskü alatt.

Panaszos: Én csak elpanaszoltam az esetet Darvassy tanácsosnak s ő felhívta Márkust, hogy ismerje be, ő huzta ki a jelzést. Be is ismerte.

— Meg akarta ön félemlíteni Márkust és Jauerniket?

— Ez nem való.

Márkus László dr

elhalt tanu vallomása szerint Pásztor felkereste, ismertesse be öccsével, hogy ő huzta ki a jelzést.

Panaszos: Tényleg jártam nála, s kérttem beszéljen öccsével, mondja meg az igazat én is kollegális voltam vele szemben.

Vádlott: Hogyan egyeztethette össze köztisztviselői minőségével, hogy ha tudott Márkus visszaéléseiről miért nem jelentette be a polgármesternek?

Elnök (főlényel): Ezt tudomásul vesszük.

Az atheista pácban.

Jauernik József tanu előlép.

Elnök: Meggondolta-e a dolgot? Tesz-e vallomást?

Tanu: Igen.

— Igazat mondott ön a főjegyzőnek, mikor a fegyelmi ügyben kihallgatták?

— Igazat.

Felolvassák ezt a vallomását Jauerniknek.

Elnök: Így volt?

Tanu: Nem.

Elnök: Valláserkölcsei dolgokban lehetnek eltérők a vélemények, de a becsület és igazság mindenkire egyformán kötelező. Igen, Jauernik József ur?

— Igenis.

— Tiszteletreméltó mindenkinek erkölcsi világa, ha új is az és a régi erkölcsi felfogások, Isten fogalmának félretételével alakult is ki. De ön azt vallja itt: „Pásztor azt mondta nekem, hogy tartsam vissza az aktát.” Igaz-e ez?

— Nem mondtam.

— Szakítva az Istennel és az istenfélelemmel új vallást teremthet a lélek. De az igazat meg kell mondani. Így tette ön akkor a vallomást?

— Amit mondtam, az igaz, hogy mit írt bele a jegyzőkönyvbe Istvánffy jegyző,

nem tudom, nem készülhettem el a vallomásra. Én csak arra esküszöm, hogy együtt huzták ki a jelzést.

— Ezt hallottuk elégszer. Ilyen kultusz, hogy előre készül valaki a vallomásra, nem helyes. Becsületes, igaz ember igazat vall. Így van ön szerint is, Jauernik József ur!

— Szerintem igazat mondtam.

— Itt ez van: „Pásztor egyszer felkeresett, valljak másként”. Igaz-e ez?

— Tanu: (Kertel) . . .

Elnök Felolvassa tanunak előbbi vallomását.

— Ön azt mondta, hogy „ha Márkus azt állítja, hogy ő huzta ki a jelzést, hazudik, ezt szemébe mondja”.

— Így volt. De ő engem nem preszszionált.

— Ez szép öntől. Emlékszik arra, hogy letette vallomására az esküt?

— Emlékezem.

— Ha ön most mást mond, mint akkor, hamis tanuzást követ el s öt évi fegyház a büntetése. (Keményen és határozottan.) Igaz-e, amit mondott akkor? Tegye tul magát minden félszen, hogy meghalt-e az egyik tanu, az ön személye forog kockán, én önt le is tartóztathatom.

Jauernik (meghökkenve): Akkor igazat mondtam.

— Fenntartja most is?

— Záradékolattam akkor, hogy közös akarattal tették.

— Nincs ilyen záradék. (felolvassák a jegyzőkönyveket.) Ön szemébe mondta Pásztornak, hogy ő huzta ki a jelzést.

A törvényszék Jauernik József megesketését mellőzi.

Jauernik József vallomása ingadozó és ellentmondó, úgy, hogy nem eskethető meg.

Ügyész és vádlott ezt tudomásul veszik, panaszos semmiséget jelent be.

Elnök (vádlotthoz): Ön gondnokság alatt áll?

— Igen, tévedésből.

Felolvassák Grósz Menyhért dr és Gerő Sándor dr törvényszéki szakértők véleményét. Ezek szerint vádlott épelméjű, beszámítható.

Délután

Medvigy István dr

ügyész vádbeszédet mondott. Az egyén legféltettebb kincse a becsület s ezért védi a törvény, a közhivatalnokot különösen. Ha valót állított vádlott, úgy panaszos nem méltó a közhivatalnoki tisztségre, ha nem, rágalmozott. Ki írta ezeket és miért? Elmondja az esetet az ügyész s kijelenti, hogy Pásztort botlásáért fegyelmileg már 100⁰ koronára ítélték. Megszenvedett azért, amit elkövetett, azóta előrehaladt pályáján, egész életében nem bűnhődhetik ezért az egy esetért Bizonyítva semmi sincs ellene, Márkus István tettestársa volt, Jauernik megbízhatatlan, vallomásuk nem jöhet számba Pásztor nem folyt be az ügybe, ő kötelességmulasztást nem követett el, azok követék el, a kik elmulasztották az ügyiratokat expedálni. Bizonyíték nincs. Ki a vádló? Őt esetben rágalmozásért elítélték, 20 esetben rágalmozás miatt eljárás indult ellene. Akkor beteg lett s megszüntették az eljárást ellene. Kéri vádlott elítélését.

Májföld-Niedermann

(Nógrádi) Gyula védőbeszédében igazságot és nem kegyelmet kér. Nincs méltányos közigazgatás, mint a városnál...

Elnök: (csenget)

Vádolt: Jauerniket, Márkust megfélemlítették, remegett Jauernik, mint nyárfalevél. Akkor nem félt, mikor a városnál vallott, azóta Pásztor emelkedett rangban, Jauernik most fél. Nem tett semmit Pásztor, mióta elkövette ezt a dolgot?

Elnök (csenget): Tartózkodjék ilyen esetek említésétől. Ez szuggerálja az esküdtteket. A törvényszék nem fogadta el a felajánlott újabb eset bizonyítását, nem említeti, csak azt, amiről itt szó volt.

Vádolt: Erősen hiszi, hogy felmentik őt az esküdték, hiszen igazat írt s be is igazolta oly fényesen, mint soha be nem igazoltak közleményt. Felmentést kér.

Az esküdték a kérdéseket megkapták s tanácskozássra vonultak vissza.

Az esküdték három órai tanácskozás után nem vétkesnek mondták ki a vádlottat. Ez alapon a törvényszék felmentette Májföld-Niedermann Nógrádi Gyulát.

A királyi ügyész semmisségi panaszt jelentett be az ítélet ellen.

A Gyermekbarát husvét hangversenye.

A Gyermekbarát Egyesület folyó hó 24-ikén hangversenyt rendez, két kiváló művész, Telmányi Emil a csoda hegedűs és Vas Sándor a nagy zongoraművész a hangverseny szereplői.

Egyik előkelő fővárosi ujság például így ír Telmányiról. „A csodálatos fejlődés, milyen külföldi hangverseny évei alatt végbement a magyar temperamentum diadal utja volt északon.

Nagy és kivételes jelenség ma a művészete, de hatalmas, izmos tehetsége a további fejlődés lehetőségeinek legszélesebb perspektíváját mutatja: ma még beláthatatlan, hová fog jutni ez a korát megcáfoló tudású, képességű fiatal művész. Áhítatos lelkesedéssel játszik mindent.

Tudatos virtuóz és komoly zenész. Technikája természetes, nagyszerűen kulturált és fölényesen tökéletes stb. stb. Hasonlóan áradoznak Vas Sándor zongorajátékáról, s így méltán hihető, hogy, hogy a váradi közönség is kíváncsi lesz erre a kivételes magyar tehetségre.

A hangverseny műsora, mely a Vigadó nagytermében lesz, a következő:

Beethoven: Szonata hegedű és zongorára Es dur, op. 3. sz. Allegro con spirito Adagio con molto espressione. Rondo: Allegro molto Telmányi és Vas. II. Bach: Preludium B. Moll, Scarlatti Pastorale. Scarlette: Capriccio, Mendelssohn Scherzo fis moll Vas. III. Bach Szolo-sonate hegedűre g moll, Adagio, fuga (Allegro) Siciliano, Presto-Telmányi. Cnopin: Barcarolle op. 60. Schubert-Liszt. Soirée de Vienne, Es dur, Vas. V. Mozart: Menuette, Cartier Kreisler La chasse Martini: Andante. Kreisler Caprice Viennois Telmányi. Jegyeket a Hegedűs Hirlapiroda árusít. Párhely 20, földszinti ülőhelyek 2-5, emeleti 1-50 korona.

A színház megadóztatását nem engedi a miniszter.

A kultuszminiszter és a vigalmi adó.

A vigalmi adóról szóló szabályrendelet eredeti szövegezésében Nagyvárad város tanácsa teljesen figyelmen kívül hagyta a színházat, abból a helyes elvből indulván ki, hogy a színházat, mint kulturintézményt, támogatni, nem pedig újabb terhekkel kell működését megnehezíteni.

A közgyűlésen azonban az éppen jelenlevő kevés városatyák többsége a színházat is belevonta a szabályrendeletbe s olyan terhes jegyadó alá vonta, amely súlyos terheként nehezedett volna a színházultra prosperálására.

Már akkor kifejeztük azon nézetünket, hogy a törvényhatóság ezen elhatározása csak arra fog vezetni, hogy hosszabb időre kitolja a szabályrendelet jóváhagyását, de eredménye nem lesz, mert biztosra vettük, hogy a kultuszminiszter a színházak ilyen megadóztatását nem engedheti meg.

Ezen feltetésünk be is vált. A szabályrendeletet a belügyminiszter a színházra vonatkozó rész elbírálása céljából áttette a kultuszminiszterhez.

Ez által hosszú hónapokkal húzódott a kérdés eldöntése, lévén a kultuszminiszteriumban ez idő szerint sok más dolog is.

Mint teljesen megbízható és illetékes forrásból értesülünk, a kultuszminiszter már döntött a kérdésben és a szabályrendeletnek a színházra vonatkozó részét teljesen törölte.

A miniszter ezen határozatának indokolása elég rövid és világos. Ugyanis azt mondja a miniszter indokolása, hogy tekintettel arra, miszerint a vidéki színház csak állami támogatással tudja kulturális feladatát teljesíteni s ebből a célból az állam 240,000 koronát áldoz évenként a vidéki színház fenntartására, a vigalmi adóról szóló szabályrendelet pedig egyenesen ezt akarja adóval megróni, a nemzeti kultúra védelme szempontjából a szabályrendeletnek a színházi jegyadóra vonatkozó részét törli.

Megemlítjük különben, hogy Erdélyi Miklós színházigazgató felelősségén kívül az Országos Színházegyesület tanácsa, Ditrői Mór elnök aláírásával, kellőleg megindokolt memorandumot nyújtott be a kultuszminiszterhez a színházi jegyadó ellen, amelyben szintén kellőleg megindokolta a szabályrendelet vonatkozó intézkedéseinek törlését.

Az Orsz. Színházegyesület ezen közbelépése szintén hozzájárult a kultuszminiszter elhatározásának ilyen arányban való kialakulásához.

A szabályrendeletnek a mozgószínházak megadóztatására vonatkozó intézkedései ellen, a mozi-tulajdonosok felelőssége mellett, a mozgószínházak egyesülete is beadványt intézett a belügyminiszterhez, ahol jelenleg van a szabályrendelet-tervezet.

x Poloskairtó NOXIN biztos szer. Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/F.

..FIREK..

* **Zörgő vecsernye.** Ma délután kezdődik a székesegyházban a nagyheti szertartások elseje, ugyanis ma délután 3 órakor a kar énekes gyászszolozsmát végez, melyet tenebraenek is mondanak. A szentély elején magas állványon 13 sárga viaszgyertya ég, melyek közül egyet-egyed eloltanak a szolozsmák végén, míg végre egy szál gyertya marad égve a magasban, mely Jézust jelképezi. Az istentisztelet végén elalszik minden gyertya, emlékeztetésül arra a sötétségre, mely a földre ráborult Jézus halálakor. A szolozsmák hangja szomorú, mint a nagyhét szent emlékei. Közben éneklék Jeremiás siralmait, melyeknek gyönyörű gyászdallama egyike az egyház legszebb énekeinek. Jeremiás Jeruzsálem romjai felett sirja el siralmait ezekben az ódai szárnyalású szentirási részekben s az egyház azt a pusztulást akarja jellemezni ezekkel a lamentációkkal, amit a bűn visz végbe a lelkekben.

* **Papszentelés.** Ünnepe utáni szerdán, e hó 26-án gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök papszentelést tart a székesegyházban reggel 7 órakor. Pappá szenteli a megyéspüspök Szabados Antal és Borbás Pál subdiákonusokat, kiknek e hó 24-én a székesegyház kápolnájában adja fel a diakonátus rendjét. A felszentelendőek közül Szabados Antal jelenleg az egyházmegyei hivatal aktuáriusa, Borbás Pál pedig a bécsi Augustineumban végzi felsőbb tanulmányait a hittudományi doktori fok elnyerésére. — Szabados Antal első szent miséjét Gyulán fogja megtartani fehérvasárnapon, Borbás Pál pedig Szolnokon tartja első szent miséjét.

* **A városok élélémezése.** A magyar városok kongresszusának igazgatói két napon a városok élélémezési központjának létesítése tárgyában folytatott tanácskozást. A tegnapi tárgyaláson Nagyvárad város képviselőjében Lukács Ödön főjegyző is részt vett. A tanácskozáson egy mezőgazdasági nagy üzemnek és a városok élélémezésével kapcsolatos hitelszervezetnek a programját is tárgyalták. Lukács Ödön főjegyző az éjjel hazautazott Nagyváradra. Rimler Károly polgármester bizonyos ügyek elintézésé véget husvét utániig marad a fővárosban.

* **Az új kanonokok beiktatása.** Husvét utáni szerdán, e hó 26-án délelőtt fél 10-kor iktatják be új méltóságukba a székesegyházban a nagyváradai székeskáptalan új tagjait: Gresinszky Antal kanonokot és Dóczy János tiszteletbeli kanonokot. A beiktatás szertartását valószínűleg Grócz Béla nagyprépost apostoli főjegyző végzi, ha mostani gyenge egészségi állapota ezt lehetővé teszi.

* **Rablótámadás egy rabbi lakásán.** Tegnap éjszaka a Menház utca 1. számú házában Halpet János rabbi feleségéhez beállított egy magastermetű férfi és a segítségért kiabáló nőt fojtogatni kezdte, azonban mielőtt segítség érkezett volna, megugrott. Nem felejtette el mindamellett magával vinni az asztalon lévő órát és láncot és a szobában levő pár eszimat. A rendőrség nyomoz.

*** Az Urleányok Mária-kongregációja** ma, szerdán délután 5 órakor tartja összejövetelét a Szent László menedék ház nagytermében.

*** A bérkocsisok a viteldij fel-emelését kérik.** A nagyváradai bérkocsidijakat a háború kezdete óta már egy ízben emelte a város. A bérkocsisok ipartársulata most újabb kérvényt intézett Nagyvárad város tanácsához, amelyben kifejtik, hogy az óriási drágaság és élelmiszerhiánya miatt a bérkocsisok nem tudnak megélni; helyzetük napról-napra válságosabbá lesz, iparukat nem képesek fenntartani. Mindezek figyelembevételével kérik, hogy a viteldij fel-emelését engedélyezze a város és pedig a következő tarifa megállapításával: **egyfogatu bérkocsikra** nézve: a vasúthoz (olaszi állomás) vagy vissza, a belterületen 1 K 60 fill., a külterületen (kaszárnyák, Velence, Rulikovszky ut. stb) 2 K, — éjjel a belterületen 2 K 40 f., a külterületen 3 K, — temetősekre 5 K, — időszerint: a belterületen óraszámba 3 K, a külterületen ennek a kétszerese; a fürdőkhöz, a városon kívüli helyekre kizárólagos megállapodás szerint.

*** Beleznyai síremlékére,** Katona Mihály a Beleznyai síremlékére 2 koronát adományozott.

*** Adományok a hadiárvak javára.** Nagyvárad város árvaszékéhez a „Hadiárvak segélyalapja” javára újabban az alábbi nemes adományok folytak be: Grócz Béla nagyprepost 100, özv. Bozóky Béláné 50, Leszámitoló és Jelzálogbank 100, Polgári Takarékpénztár 25, Szoták József és családja 20, a nagyváradai olasziai községi polgári leányiskola igazgatósága 358 K 80 fill., hős halált halt Mertz Antal koszoru megváltása címén 72 korona. A nemeslelkű adakozók szives adományaikért fogadják a hadiárvak nevében a városi árvaszék hálás köszönetét. A városi árvaszéknek a hadiárvak segélyezésére ezideig befolyt 7655 kor. 09 fill. készpénz és 400 kor. értékű természetbeni adomány. Nagyvárad, 1916. április 18-án. Dr. Istvánffy István, Nagyvárad város árvaszékének elnöke.

*** Elvágta a torkát konyhakés-sel.** Heiser Mihály háztulajdonos a Hevesi telepen levő lakásán a tükör elé állva, egy kenyérvágó késsel elvágta a torkát. A mentők beszállították a büharmegyei kórházba. Súlyos állapota dacára ki tudták hallgatni. Öngyilkossága okáról Ehrlich Imre rendőrfogalmazónak azt adta elő, hogy mint hadimunkás dolgozott egy tölténygyárban és ott tudóvást kapott. A betegség annyira gyötörte, hogy nem bírta már tovább elviselni, azért folyamodott az öngyilkossághoz. A szerencsétlen ember tegnap reggel 7 órára meghalt. Családja a Hevesi telepen levő házából temetteti el.

*** A Fischer zeneiskola hangversenye.** A Fischer Szalay zeneiskola ténylegesen sikerült hangversenyéről már előző számunkban részletesen megemlékeztünk. A hangverseny főrendezője, Pásztor Ferenc bankigazgató ma arról értesít bennünket, hogy a hangverseny tiszta jövedelmeként a tegnapi napon 600 koronát adott át Obrincsák István honvédeztársának, a négyes honvédek husvétii szeretetadományára. A hangversenyen jegyekből és felülfizetésekből befolyt 1078.80 K, felmerült készkiadás volt 497.46 K, a tiszta jövedelem maradt 581.34 K, a rendezőség kiegészítése 1866 K. Tiszta jövedelem 600 K. A hangversenyen felülfizettek: Gróf Széchenyi Miklós püspök jegy-megváltásért 10, dr. Cziffra Kálmáné 10, Reviczky J. ezredes 10 K, Brém Lőrinc

kanonok 10, Diósy Lajosné 10, dr. Mészáros Miklós 10, Pásztor Ferencné 10, Schvartz Gizi 10, Karácsonyi János dr. kanonok 7, Ternyei Annáné 7, dr. Vass Bertalan főigazgató 7, özv. Gyurkovits Korrélné 6, özv. Kövér Istvánné 6, Oáry Gyula 5, özv. Moskovits Mórné 5, Szilágyi Dózsa prem. tanár 5, dr. Grósz Menyhért 5, Mihely Magda 5, Amigó Manyi 5, Fehér Gyuláné 4, Olasz Elemérné 3, Kalenda János 3, Ternyei Antalné 3, dr. Edlmann Menyhértné 3, Lestány Endre plebános 2.50, Károly Irén prem. tanár 2.50, Fröhlich József 2, N. N. 2, Hajdu Mariska 2, dr. Mazurek Gyula püspöki titkár 2, Papházy Iván özvegyné 2, Lukács Ödön főjegyző 1, N. N. 1, Bródy Fanny 1, Schvartz Ferenc 1, Schvartz Albertné 1, N. N. 1 korona, Harzély István 40 fillér.

*** Pályázat élelmiszerek szállítására.** Alulírott kamara az érdekelteknek tudomására hozza, hogy a nagyváradai cs. és kir. helyőrségi legénységi kőzetkezelés kezelősége, 1916. május hónapra, hus, zsír, szalonna és fűszer szükségleteinek biztosítására, árlejtést hirdet. Részletes feltételek a kőzetkezelés kezelőségének irodájában (Vár 46. számú szoba) tudhatók meg, valamint az írásbeli zárt ajánlatok is ugyanoda nyújtandók be, legkésőbb április 27-én délelőtt 11 óráig. Nagyvárad, 1916. április 18-án. Nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara. Sztérill Ferenc, elnök. Sarkadi Lajos, titkár.

*** Adományok az ingyen tejre.**

Az ingyen tej javára újabban a következő adományok érkeztek: Horváth mérnökné 1 óra 1.20, özv. Várszeghy Lajosné 1 óra 1.20, Gerdcés Irén 1 óra 1.20, Meluch Lajosné 1 óra 1.20, F. Mikussay Margit 1 óra 1.20, özv. Biszterzsky Elemérné 1 óra 1.20, Lukács Ödönné 1 óra 1.20, Szabados Pálné 1 óra 1.20, Kőszeghy Józsefné 1 óra 1.20, Vedicsekáné 1 óra 1.20, Vucskics Julia 1 óra 2, Papnevelő intézet előjárói és tanári kara 1 óra 15, N. N. 5. A Kath. nővédő Egyesület 1 óra 20, Weinberger Elek gyűjtése egyezersmindenkora 20, Léb Bertalan 1.20, Betram Buró 1.20, dr. Szópek Lórán 1.20, Champies István 1.20, Labancz György 1.20, Víz Lénárd 1.20, Ernyi Gilbert 1.20, Kovács Kandíd 1.20, Szilágyi Dózsa 1.20, dr. Balbovszky Péter 1 óra 2, dr. Gyöngyössi Istvánné 1 óra 2, Tatár Zoltanné 1 óra 2, Buzásy Albertné 1 óra 2, Szentagh Gusztávné 1 óra 2, Varró Domokosné 1 óra 2, özvegy Grünwald Henrikné 1 óra 2, Fabricius Rezsőné 1 óra 2, özv. Csátary Istvánné 1 óra 2, id. Középpessy Kálmáné 1 óra 2, özv. Nagy Mihályné 1 óra 2, Balogh Barnáné 1 óra 2, dr. Fráter Imréné 1 óra 2 korona. Az adományokat ezúton is hálással köszöni a Vörös Kereszt vezetősége.

*** A kamara értesítése.** A cs. és kir. hadügyminisztérium 26365 számú leiratára való hivatkozással tudatjuk, hogy a hadvezetőségnek 40.000 kg. csukaszürke kifogástalan állapotban levő világos spritusos bőrleackfestéke van eladó a 4. sz. ruharaktárnál Kaiserebersdorfban kilogrammonként 2 korona 10 filléres ár mellett. Az érdekelteknek tudomására hozzuk, hogy ajánlatukat a hadügyminisztérium 13. osztályánál (megrendelések csoportja) nyújthatják be legkésőbbben folyó évi május hó 10-ig. Festékminta a 4. sz. ruharaktárnál, Bécs, (Kaiserebersdorf) szerezhető be.

*** Gyurjad Gyurka.** Piszkald ki Ellőték a jobbkaromat. Ott ahol a Dnyeszter vize zug. Csukaszürke ember. Háborus mezfelvevő. Rendkívül érdekes lemez ujdonságok Rákóczi ut. 7. az udvarban SIMON GYULA hangszerkészítőnél. Hangszerek, hegedűk, gramofonok, különleges gések Gramafonok, hangszerek olcsó szakkerü javítása.

*** Ligát alakítottak a külföldi divat ellen!** Csűrér Imre nagyáruházának mai hirdetését olvasóink szíves figyelmébe ajánljuk! — A cégnek csakugyan magyar és német gyártmányú divatárui, valamint legjobb minőségű vásznai és fehérműi vannak raktáron! Állandó fehérműi varoda és női ruha szabóság a hol méret után a legsikerültebb Costümök valamint gyönyörű ruhák és Blousok készülnek.

*** Légnymásu mosógép** ma már oly tért hódított a háztartásban, hogy azt egy takarékos háziasszony sem nélkülözheti, mert annak munkaképességét csodálják. A ruhát nem nyövi és 45 perc alatt még egy gyermek is több ruhát ki tud mosni vele hófehérre, mint egy asszony egész nap alatt. — Mint értesülünk a gépet, dacára az anyagi ára emelkedésének, még bizonytalan ideig gyári áron, azaz darabonként K 24.— ösz-szegért Kapható Demetrovits Jenő és Tsa. „Király” üdítővíz vállalatánál, az „Aerowash” mosógép képviselőjénél. Vízvezeték utca 52/B. Megyei és helyi telefon 1099.

Husvétii illatszerek, parfüm és manikür-kasetták, kölnivizek nagy választékban a legcsinosabb kivitelben kaphatók. Farkas István „Apolló” Drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

Eladó egy modern magán új ház, rendezett kerttel. Kórház utca 45. szám. Cím ugyanott.

Ferolin a legjobb és legbiztosabb toilette-szer kéz-, láb- és hónalj-izzadás ellen. Hűsít! Szagtalanít. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

*** A szőlőgazdáknak s a harctéren a katonáknak nagy lesz az öröme,** mert bőven terem bor és gyümölcs, amióta „Peronoszpor”-ral permetezik a szőlőket és a gyümölcsfákat. Utalunk lapunk második oldalára levő hirdetésre

*** A Nagyvárad Takarékpénztárnál** jegyzett III-ik hadikölcsön kötvények a kiadott pénztári elismervények ellenében az intéző helyiségében átvehetőek.

*** Husvétii Karneval Nagyváradon.** Aszódi Mihály cukorka, kávé, tea és déligyümölcs üzletébe az összes bőszi konzervált halak és husvétii tojás cukorkák szebbnél szebbek megérkeztek. Az árak még az előbbieket, raktáron nagy mennyiségű áru, üzleti vállalatok központi főüzlet Kossuth-utca Sas palota, I. fiók Sas passega, II. fiók Zöldfa passaga a kataréval szemben teljesen ujonnan átalakítva, úgy hogy a legkényesebb igényű cukorkavevők is, legfinomabb bonbonjait megtalálhatják, III. fiók Rákóczi-ut Csokoládé királyi Orsolya zárdá (épület Kugler-Gerbaud bonbonnok főraktára, IV. üzleti vállalatom trieszti kávé és teabehozatal szintén az Orsolya zárdá épület Csokoládé király mellett. Telefon főüzlet 635, fiókok telefonja 610. Befűző cukorka előjegyzést elfogadok főüzletben. — Nagyban: husvétii tojás és csokoládé, kávékrém, nápolyi és az összes cukorkákból és halakból. Kondenzált tej, „Berna” védjegyű kapható. **Aszódi Kossuth-utca.**

A legjobb **molyirtó** szerek u. m. **mirt,** Bagaria-Papir, Molygyökér, Tabaco, Mof, Tarmalit, Camfor, terpetin, Zacherlin, stb. már kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi ut 7/B.

*** A Magyar Általános hitelbank** helybeli fiókja ügyfelei kényelmére áruosztálya (cukor, gabonacsztály) részére új 10—03 számú telefont szereltetett fel, mely helyközi beszélgetésekre is használható.

*** Kiadó** Szarvas-sor 15. sz. alatt üzleti-helyiség lakással együtt május 1-től. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

Legujabb táviratok.

A magyar-osztrák kiegyezés.

Budapest, április 18. (Saját tud.) A magyar-osztrák miniszterek tanácskozása egész nap tartott. A szakügyeket a szakminiszterek részvételével külön tanácskozáson folytatták.

Pancse Doreff távozása.

Budapest, április 18. (Saját tudósítónktól.) Pancse Doreff volt bolgár főkonzul véglegesen eltávozott Magyarországból Szófiába.

Verdun körül lesz a döntés.

Budapest, április 18. (Saját tud.) Berlinből jelentik: A döntés küszöbön van, Németország tavaszi offenzívája a döntés elé hozza a helyzetet. A verduni csata kezdetén a franciák tartaléka nagy volt. 30 friss hadosztálylyal rendelkeztek, de most már kifogytak a tartalékokból.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Szerdán: Isten országa (Utolsó C. bérlet.)
Csütörtökön: Isten országa. (Bérlet-szűnet.)
Penteken: Szűnet.
Szombaton: Szűnet.
Vasárnap délután: Kis király.
Vasárnap este: Sárga csikó.
Hétfőn délután: Trilby.
Hétfőn este: Mágna Miska (Bérlet-szűnet.)

Kedvezményes jegyek Biheri Ákos darabjának előadásaira.

A Kath. Népszövetség és Katholikus Kör tagjai az Isten országa valamennyi előadására 30 százalékos kedvezményes jegyeket válthatnak a Népszövetségi Hitelszövetkezetben (Szilágyi Dezső utca, Kath. Kör palotája) d. e. 10-12-ig és d. u. 3-6 ig.

Az „Isten országa” zenéje. Biheri Ákos evangéliumi színjátékának minden előadásán általános feltűnést kelt a darab kísérő zenéje. Keleties színezetű, végtelenül finom, dallamos zene, mely a darab hangulatát pompásan aláfesti a zene eszközeivel. Szerzője Scharf Károly, a honvédzenekar kitűnő karnagya, a kinek az egyik legjelesebb szerzeménye. Külön felhívjuk a kísérő zene szépségeire a közönség figyelmét.

A színház husvétja. A husvét ünnepek alatt négyelőadást tart a Szigligeti színház. Vasárnap délután a Kiskirály körül színe a címszerepben Tompa Bélával, este pedig egy régi, kitűnő népszínmű a Sárga csikó van műsorra tűzve, amelyet most teljesen új betanulással és szereposztással fog látni a közönség. Husvét hétfőjén délután a Trylbit hozzák színe, a címszerepben Polgár Mariskával, Svengálit Sik Dezső fogja játszani, hétfőn este pedig Mágna Miska szenzációs bemutatója lesz.

A harmadik bérletsorozat. A jövő hét kedden kezdődik az a harminchat új előadásra szóló harmadik bérlet, amelyet csak nemrég hirdetett a színház. — Kedves találkozója a véletleneknek, hogy a harmadik bérlet első napján már az új bérlet (B) bérlet a Mágna Miska előadását kapják.

IRODALOM

Katholikus Szemle. A dr. Mihályfi Ákos gondos szerkesztésében megjelenő kitűnő havi folyóirat áprilisi száma egész sokaságát közli a nagyérdéki, magasnívójú cikkeknek, tanulmányoknak, szépirodalmi olvasmányoknak. A lap vezetőhelyén dr. Csernoch János bíboros-hercegprímásnak a Szent István Társulat minapi közgyűlésén elmondott nagyjelentőségű beszédét találjuk. A tanulmányok sorát Mosony Lipótnak cikke nyitja meg, aki a konstantinápolyi patriarchatus mai helyzetével foglalkozik behatóan. Marosi Arnold „Életisméreteink összefoglalása” címmel értekezik nagy tudással. Egyéb közlemények: Az ősidők sárkányai. Hajós József. Vitus mester álma. Regény. Tarsai György, Shakespeare szonettjeiből. Zoltán Vilmos. Cervantes költeményeiből. Zoltán Vilmos. Külföldi folyóiratok szemléje. bg Könyvismertetések és bírálatok: Mihályfi Ákos: A nyilvános istentisztelet. Ism. dr. Nagy János, Gubányi Károly: Mukdeni sírok. Ism. dr. Platz Bonifác, Kemény Gábor: A francia középiskolák szervezete. Ism. dr. Petrich Béla.

Magyar Gazdák Szemléje, a Magyar Gazdaszövetség folyóirata, szerkeszti Bernát István. A legutóbbi füzet érdekes és változatos tartalma a következő: A magyar földműves és a magyar jövő. Dr. Czettler Jenő. Gróf Károlyi Sándor és vezérkara. III. Ármaximálás. Deptner Tibor. Szarvasmarhatenyésztésünk fejlesztéséről. Czeglédy Tivadar. Törökország mezőgazdasági viszonyai. A nemzetközi kereskedelem elméletéhez. Schandl Károly dr. Különfélék: Concha Győző hetvenéves. — A második mezőgazdasági offenzíva küszöbén. (s.) — Az erdélyi szászok szövetkezetei. (s.) A Hangya mult esztendeje. (dt.) — Podbielszky Viktor.

Uj dők. Harezeg Ferenc az Uj Idők legujabb számában kezdi el Az arany hegedű című új regényét. Közli még a lap Szini Gyula A különös utazás című elbeszélését, Nagy Endre konferanszát, Lázár István Falusi gavalérook című novelláját. A képek között ott találjuk a fegyverkező Hollandiáról készült legujabb fotográfiát, az Ellenségeink táborából című képsorozatot, továbbá képeket a különböző harcterekről. A lap előfizetési díja egész évre husz, negyed évre öt korona.

A „Vasárnapi Ujság” április 16-iki számának nagyüzemi érdekes harctéri képein kívül még külön érdekességei is vannak: jellemző képek sorozata az entente harcveretéből s az entente hajó veszteségeinek összeállítására. Szépirodalmi olvasmányok: Zsoldos László és Walter Bloom regényei, Szőlősi Zsigmond tárcája, Gagyh Dénes harctéri novellája. Egyéb közlemények: Hendenburg arcképe és hadvezérei pályájának méltatása s a rendes hesti rovatok: a háború napjai, Irodalom és művészet, Sakkjáték, Halálözlet stb. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre öt korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.)

Adakozzunk az elesett hősök özvegyei és árvái javára!!!
Hadsegélyező Hivatal főpénztára,
Képviselőház.

SZERKEZTŐI POSTA.

A husvét számra szánt dolgozatokat sziveskedjenek t. munkatársaink ma estig hozzánk juttatni.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KAROLY.

Eladó széna.

Vároستól 10 percnyire.
Cím a kiadóban.

Lóvásárlás.

Cs. és kir. 2. sz. Lógyűjtőparancsnokság Nagybesenyő-pusztá, u. p. Köröstarján.

Ad E. No. 179—1916.

Nagybesenyőpusztá, 1916 április 16.

A cs. és kir. hadügyminiszterium vonatkozó rendelete folytán közhírré tétetik, hogy a cs. és kir. 2. számú Lógyűjtőparancsnokság nagyobb számú hátsarlónak, közönséges és tűzérkocsilónak vásárlásával bízott meg.

E lóvásárlások 1916. évi április 19-én kezdődnek és április 25-én fejeztetnek be.

Csak oly lovak vásárolhatók meg, amelyek az 1916. évben beosztályozva nem lettek és így nyilvántartólapot ez évben még nem nyertek.

A vásárló bizottság április 19-én reggel Biharkeresztesen, 19-én délután Berettyóújfalun, 20-án délelőtt Nagyszalontán, 21-én délelőtt Élesden, mindenütt a község háza előtt, április 22-én délelőtt Nagyváradon a lóvásártéren, április 23., 24. és 25-én pedig a Nagyvárad melletti Nagybesenyő-pusztán működik.

Aki a tulajdonában levő háts, közönséges kocsi, avagy tűzérkocsilónak megfelelő, de nyilvántartólapal el nem látott vagy az eladás napjáig el nem látandó lovát önként eladni óhajtja, fenti időpontokban az ugyancsak fentebb megjelölt helyekre vezesse elő. A lovak vételárát a helyszínen készpénzben fog kifizettetni.

Cs. és kir. Lógyűjtőparancsnokság.

Megjegyzés. Azon lovak, melyek a most folyamatban levő lóosztályozás alá kerülnek, az osztályozási napon fenti helyekre elő nem vezetendők, hanem a rendes lóosztályozásra előállítandók. A rendes lóosztályozásról a lónak tehát csak az esetben szabad elmaradnia, ha a ló a lóosztályozás előtt vétetik fentiek szerint meg.

Ligát alakítottak a külföldi divat ellen

a magyar uri hölgyek azért, hogy drága pénzen ne vásárolhassa senki a francia és angol gyárosoknak és kereskedőknek Svájcban átcsempézett divatcikkeit. Hazafias kötelessége tehát ma minden asszonynak és leánynak, hogy ruha és divatáru szükségleteit magyar- vagy németországi gyarmányokból, melynek legdusabb raktára

CZILLÉR IMRE NAGYÁRUHÁZÁBAN

(Szent László-tér) vannak felhalmozva, szerezze be a legolcsóbban, legjobb minőség és legizlésebb kivitelben. Különösen ajánljuk a hölgyközönség figyelmébe

a husvétünnepkedvező bevásárlási alkalmát

Costüm gyapju szövetek.
Mosó kezmék.
Batisztok. Zelikék.
Blous és ruhaselymek.
Gyönyörű blousok és napernyők.
Selyem kabátok és nyakrüschok.
Legújabb ridikülok.
Kézimunkák és anyagok.

Gyermekruhák, kötények.
Kalapok, keztük, harisnyák.
Trikok.
Baby kelengyék.
Sport és tenisz ruhák.
Fürdő és uszó ruhák.
Utazó bőröndök és kosarak.
Vásznak.

Schroll-féle chifonok.
Asztalnemü és fehérenemük.
Menyasszonyi kelengyék.
Szönyeg, függöny, ágy- és asztalterítök.
Paplanok.
Továbbá uri divatcikkeek és katonai felszerelések.

Czillér Imre nagy divatáruházában

Általános Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Alaptőke: egy millió K.
Tartalékalap: 122,000 K.

Elfogad moratóriummentes betéteket felmondás nélkül s azokat a betét napjától kezdve igen előnyösen kamatoztatja.

Leszámítol váltókat. Jelzálog kölcsönöket folyósít.

Kiadó legelő.

Dusafalva határában 303 hold legelő azonnal kiadó.
_rtekezhetni a Polgári takarékpénztárnál, Nagyváradon.

4. szám.

Bächer-féle **Sack** ekék, valamint egyéb **gazdasági felszerelések** jutányos árban kaphatók

Andrényi Károly és Fiainál
Nagyvárad.

A MŰJÉG

naponkénti rendszeres szállítást megkezdtek, megrendeléseket köszönettel veszünk, előfizetéseket elfogadunk és előzékeny, pontos kiszolgálásról gondoskodunk

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad Sörgyár R. T.
Telefon 439.

Földbirtokra első helyre leendő bekebelezés és előnyös feltételek mellett 65 és 50 éves törlesztés továbbá 10 éves egyszerű jelzálog kölcsönt folyósítunk.

Nagyvárad 1916 márc. 4.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részvénytársaság.

Kiadó

Rimanóczy-utca 11. sz. házban (volt Darvas-féle palota.) első emeleten nagyuri lakás, 6 szoba télikert, hall, diszkert, autogarage, központi fűtéssel, stb. 1916. május 1-re. Ugyanott a földszinten egy nagy iroda helyiség 1916. május 1-re. Ezredévi emléktér felé 4 szobás lakás azonnal kiadó. Gróf Vécsey-u. 4. sz. házban (Rulikovszky-ut.) két szép 4 szobás lakás, fürdőszobával **azonnal** kiadó. Értekezni lehet a

Nagyvárad Takarékpénztárban. Teleky-u. 2.